

***Grimmia dissimulata*, nieuw
voor de Belgische mosflora**

Dirk DE BEER (Antwerpen)
[dirk.debeer@telenet.be]

Tijdens een wandeling langs het Albertkanaal in Zandhoven (provincie Antwerpen) op 3 januari 2000 vond ik op ongeveer dezelfde plek op de betonnen oeverbeschoeiing van het kanaal drie merkwaardige mossen: *Leucodon sciuroides*, *Trichostomum crispulum* en, samen met veel *Grimmia pulvinata*, een duidelijk afwijkende *Grimmia*. De laatste onderscheidde zich van de eerste o.m. door de veel gelere kleur en de afwezigheid van kapsels.

Na microscopisch onderzoek was het duidelijk dat het blad van deze *Grimmia* niet plots versmald was nabij de glashaar, zoals bij *G. pulvinata*. Bovendien was de plant dioecisch. Omdat de determinatie twijfelachtig bleef, bezorgde ik materiaal aan de Nederlandse *Grimmia*-specialist Henk Greven, die het staal determineerde als *Grimmia trichophylla*, met de bemerking dat het voor het eerst was dat hij een vondst zag van op beton. Ook ik bleef het vreemd vinden dat een uitgesproken acidofiele soort als *Grimmia trichophylla* zou groeien in de nabijheid van *Leucodon sciuroides* en *Trichostomum crispulum*.

Bij lezing van de nieuwe beknopte mosflora van Nederland en België (Siebel & During 2006) werd mijn aandacht getrokken door de vermelding van een mogelijke nieuwkomer binnen het gebied van de flora, namelijk *Grimmia dissimulata* E. Maier. Deze recent van Zwitserland beschreven soort (Maier 2002) is inmiddels reeds gekend van enkele buurlanden (Porley 2004), maar nog niet van Nederland en België. De soort lijkt zeer goed op *Grimmia trichophylla*, maar onderscheidt zich door enkele microscopische kenmerken en vooral door de kalkrijke, veelal synantrope standplaatsen, zoals grafzerken en muren.

Hierbij dacht ik direct aan het materiaal van Zandhoven. Na microscopisch onderzoek bleek dit volledig te beantwoorden aan de beschrijving van *Grimmia dissimulata*. Het specimen werd verzonden aan Eva Maier, die bevestigde dat het inderdaad gaat om deze soort (schriftelijke mededeling 27.05.2006).

Voorlopig is het bij die ene vondst voor Vlaanderen gebleven en voor zover mij bekend is ook *Grimmia trichophylla* nog nooit in Vlaanderen gevonden, zodat oude vondsten wellicht uit te sluiten zijn. Vondsten van *Grimmia trichophylla* op kalksteen ten zuiden van Samber en Maas kunnen mogelijk wel behoren tot *G. dissimulata*. Dit was alleszins zo voor een vondst in Dinant (Furfooz) in juni dit jaar op sterk geëxponeerde kalktrotsen.

Details van de beschreven vondsten:

- Zandhoven (Nederviersel), zuidoever van het Albertkanaal, op schuine betonnen oever, IFBL C5.33.23, 03.01.2000, herb. DDB 1373.
- Dinant (Furfooz), Parc National de Haute Récène, kalktrots boven de Lesse, IFBL H5.58.14, 17.06.2006, herb. DDB 2464.

Dankwoord. – Met dank aan Henk Greven en Eva Maier voor de determinaties. André Sotiaux (schr. med. 18 januari 2001) wees mij op het voorkomen van *Grimmia trichophylla* op kalktrotsen van de Maasvallei en bijrivieren.

Literatuur. – Maier E. (2002), *Grimmia dissimulata* E. Maier sp. nova, and the taxonomic position of *Grimmia trichophylla* var. *meridionalis* Müll. Hal. (Musci, Grimmiaceae). *Candollea* 56: 281-300. – Porley R.D. (2004), *Grimmia dissimulata* E. Maier in Britain. *Field Bryology* 82: 13-17. – Siebel H. & During H. (2006), Beknopte mosflora van Nederland en België. Utrecht, KNNV Uitgeverij.